

Fundamentalna financijska analiza na primjeru odabranih poslovnih subjekata prerađivačke industrije

Brnčić, Vedran

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:940307>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-28**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Preddiplomski sveučilišni studij

VEDRAN BRNČIĆ

**Fundamentalna financijska analiza na primjeru odabranih
poslovnih subjekata prerađivačke industrije**

**Fundamental Financial Analysis Using the Example of Selected
Manufacturing Companies**

Završni rad

Opatija 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Preddiplomski sveučilišni studij
Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu
Studijski smjer: Menadžment u turizmu

**Fundamentalna financijska analiza na primjeru odabranih
poslovnih subjekata prerađivačke industrije**

**Fundamental Financial Analysis Using the Example of Selected
Manufacturing Companies**

Završni rad

Kolegij: Cost benefit analiza Student: Vedran Brnčić

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Siniša Bogdan Matični broj: 24414/18

Opatija, rujan 2023.

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Vedran Brnčić

24414/18

Fundamentalna financijska analiza na primjeru odabranih poslovnih subjekata prerađivačke industrije

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila/o, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 2023.

Potpis studenta

Sažetak

Ovaj rad temelji se na istraživanju koje je obuhvatilo analizu financijskih pokazatelja i financijskih izvještaja poslovnih subjekata u prerađivačkoj industriji. Cilj istraživanja bio je procijeniti financijsku stabilnost i performanse tih subjekata kako bi se stekao detaljniji uvid u njihovo poslovanje. Prvi dio rada se fokusirao na obradu teorije o fundamentalnoj financijskoj analizi. Dok se kroz drugi dio rada izvršila analiza poslovnih subjekata u prerađivačkoj industriji. Temeljem analize likvidnosti, utvrđeno je da su subjekti pokazivali zadovoljavajuće vrijednosti tekuće likvidnosti, ubrzane likvidnosti i trenutne likvidnosti tijekom promatranog razdoblja. Nadalje, analiza zaduženosti otkrila je varijacije u koeficijentu zaduženosti, koeficijentu vlastitog financiranja i koeficijentu financiranja među subjektima. Neki subjekti su imali visoku zaduženost, dok su drugi iskazali značajan udio vlastitog financiranja. U kontekstu aktivnosti, istražen je efikasnost obrta imovine kroz koeficijente obrta ukupne imovine i kratkotrajne imovine. Rezultati su pokazali različite razine učinkovitosti subjekata.

Ovaj rad je istaknuo važnost financijskih pokazatelja i financijskih izvještaja u procjeni poslovnih subjekata u prerađivačkoj industriji. Dobiveni rezultati pružaju korisne informacije investitorima, vjerovnicima i menadžmentu u donošenju ispravnih poslovnih odluka. Razumijevanje financijske stabilnosti i performansi omogućuje poslovnim subjektima optimizaciju resursa i postizanje financijske uspješnosti u konkurentnom okruženju prerađivačke industrije.

Ključne riječi: fundamentalna financijska analiza, poslovni subjekti, prerađivačka industrija, financijski pokazatelji

Sadržaj

Uvod	1
1. Financijski izvještaji	2
1.1. Izvještaj o financijskom položaju poslovnog subjekta (bilanca)	3
1.2. Račun dobiti i gubitka	3
1.3. Izvještaj o novčanom tijeku	5
1.4. Izvještaj o promjenama kapitala	6
1.5. Bilješke financijskih izvješća	7
2. Provođenje fundamentalne financijske analize na temelju osnovnih financijskih pokazatelja	8
2.1. Horizontalna i vertikalna analiza	9
2.2. Analiza uz pomoć financijskih pokazatelja	11
2.3.1. Pokazatelji likvidnosti	12
2.3.2. Pokazatelj profitabilnosti	13
2.3.3. Pokazatelji zaduženosti	13
2.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti	14
2.3.5. Pokazatelji aktivnosti	15
2.3.6. Pokazatelji investiranja	17
3. Fundamentalna financijska analiza poslovnih subjekata iz sektora prerade i obrade kamena	18
3.1. Pokazatelji likvidnosti poslovnih subjekata	21
3.2. Pokazatelji zaduženosti poslovnih subjekata	23
3.3. Pokazatelj aktivnosti poslovnih subjekata	24
3.4. Pokazatelji ekonomičnosti poslovnih subjekata	26
3.5. Pokazatelji profitabilnosti poslovnih subjekata	28
3.6. Pokazatelji investiranja poslovnih subjekata	29
Zaključak	31
Bibliografija	33

Uvod

Fundamentalna financijska analiza je jedna od osnovnih tehnika koju koriste financijski stručnjaci kako bi procijenili financijsko stanje poslovnih subjekata. Ova metoda analize koristi financijske izvještaje kako bi se utvrdila financijska snaga i stabilnost poslovnog subjekta, kao i njegova sposobnost da ispunjava financijske obveze. Fundamentalna financijska analiza je važna jer omogućuje procjenu vrijednosti poduzeća, identifikaciju investicijskih prilika, procjenu financijske stabilnosti i donošenje informiranih poslovnih odluka temeljem analize financijskih podataka i performansi poduzeća. Cilj ovog rada je definirati dijelove fundamentalne financijske analize, te istu primijeniti u analiziranju odabranih poduzeća u prerađivačkoj industriji. U ovom radu, odabrana su poduzeća iz prerađivačke industrije na području Primorsko-goranske županije, koje se bave rezanjem, oblikovanjem i obradom kamena. Navedeni poslovni subjekti su trenutno poslovno aktivni, a njihovi financijski izvještaji dostupni su putem službene web stranice FINA-e. Kvantitativna metoda korištena je za prikupljanje, analizu i interpretaciju ovih podataka kako bi se stvorila objektivna slika o financijskom stanju ovih organizacija.

U teorijskom dijelu rada, detaljno je objašnjeno kako se provodi fundamentalna financijska analiza, uključujući horizontalnu i vertikalnu analizu. U praktičnom dijelu rada, financijski izvještaji poslovnih subjekata u prerađivačkoj industriji su detaljno prikazani, te su isti primjenom različitih metoda analizirani.

U prvom poglavlju elaborirati će se relevantnost financijskih izvještaja i financijske analize za sudionike koji ostvaruju direktne ili indirektno koristi od iste. U drugom poglavlju fokus je usmjeren na horizontalnu i vertikalnu analizu financijskih izvještaja, jednako kao i na financijske pokazatelje. Istražit će se metode i postupci koji se koriste za utvrđivanje promjena u financijskim izvještajima tijekom vremena i identifikaciju trendova u poslovanju poslovnih subjekata. Treće poglavlje rada ima aplikativan karakter budući da će se na temelju spoznaja prvog i drugog poglavlja izraditi fundamentalna financijska analiza odabranih poduzeća u prerađivačkoj industriji. U završnom dijelu rada sintetizirati će se zaključci koji su proizašli na temelju provedene analize.

1. Financijski izvještaji

Financijski izvještaji predstavljaju ključni alat za procjenu financijskog stanja i uspješnosti poslovanja poslovnih subjekata. Oni pružaju detaljan pregled financijskih informacija o imovini, obvezama, prihodima i rashodima poduzeća. Pomoću tih financijskih izvještaja vrši se fundamentalna financijska analiza na temelju koje se mogu donijeti poslovne odluke. “Financijski izvještaji su ključni za sve poslovne subjekte jer pružaju informacije o financijskom položaju, performansama i promjenama u financijskom stanju. Oni su temeljni izvor informacija za upravljanje, analizu i ocjenu uspješnosti poduzeća.”¹ U Republici Hrvatskoj, Financijska agencija (FINA) pruža obrasce za godišnje financijske izvještaje pod nazivom GFI (Godišnji financijski izvještaj) za različite kategorije poduzetnika. Zadnji takav skup obrazaca koji je dostupan, je verzija 4.0.4. Ti obrasci su uvedeni zbog uvođenja eura kako bi poslovni subjekti mogli ispuniti obrasce u kunama i u eurima. Važno je naglasiti da svaki financijski izvještaj treba biti popunjen u skladu s propisima i smjernicama te slijediti valutu koja je određena za to razdoblje izvještavanja. Obrasci GFI pružaju strukturirani format za iskazivanje financijskih informacija, omogućujući analizu i usporedbu između različitih poslovnih subjekata.² Financijski izvještaji su sastavljeni od bilance stanja, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom tijeku, izvještaja o promjenama kapitala te bilješki uz financijska izvješća. Bilanca stanja prikazuje financijski položaj poduzeća na određeni datum, račun dobiti i gubitka prikazuje prihode, rashode i rezultat poslovanja, dok izvještaj o novčanom tijeku pruža informacije o novčanim tokovima poduzeća, izvještaj o promjenama kapitala pruža informacije o promjeni glavnice unutar dva razdoblja. Ti izvještaji omogućuju analizu financijskog stanja, performansi i održivosti poslovanja.

¹Žager, Sačer, Žager ; Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, 2008., 198. str

² <https://www.fina.hr/godisnji-financijski-izvjestaji/obrasci>

1.1. Izvještaj o financijskom položaju poslovnog subjekta (bilanca)

Izvještaj o financijskom položaju poslovnog subjekta, odnosno bilanca je jedan od temeljnih financijskih izvještaja koji pruža informacije o financijskom položaju poduzeća na određeni datum. Ovaj financijski izvještaj prikazuje imovinu, obveze i vlastiti kapital poduzeća. Imovina se podijeli na kratkotrajnu i dugotrajnu imovinu, dok se obveze mogu klasificirati kao kratkoročne i dugoročne. Vlastiti kapital predstavlja razliku između imovine i obveza, te pokazuje neto vrijednost poduzeća. Bilanca obično ima dvije strane - lijevu i desnu stranu. Na lijevoj strani se nalazi imovina, koja se dijeli na različite kategorije kao što su nematerijalna imovina, materijalna imovina, financijska imovina, zalihe, potraživanja, novac n računu. Na desnoj strani se nalaze obveze i vlastiti kapital. Obveze uključuju kratkoročne obveze kao što su dobavljači, krediti i dugoročne obveze poput dugoročnih kredita. Vlastiti kapital predstavlja ulog vlasnika u poduzeću. „Dakle, bilanca pruža dvosmjerni prikaz imovine, s jedne strane prema njezinom fizičkom obliku, a s druge strane prema njezinom porijeklu i vlasničkoj pripadnosti.“³ Kroz analizu bilance, moguće je predvidjeti buduće poslovanje i procijeniti rizike s kojima se poduzeće suočava. Ovo je važan alat za donošenje informiranih odluka o financijskom upravljanju i strategijama poslovanja. Stoga, detaljna analiza bilance je neophodna za temeljitu procjenu financijske situacije poduzeća. Samo na temelju pouzdanih financijskih podataka mogu se donijeti informirane odluke i postići uspješno poslovanje

1.2. Račun dobiti i gubitka

Profitabilnost poslovanja jest jedan od ciljeva koje svaki poslovni subjekt želi ostvariti, rezultate poslovanja, te profitabilnosti poslovnog subjekta može se pratiti kroz financijska

³ Žager, Žager ; Analiza financijskih izvještaja, 2020. Zagreb 224.

izvješća, kao što je račun dobiti i gubitka. Ovaj financijski izvještaj pruža uvid u aktivnosti poduzeća tijekom određenog vremenskog razdoblja, obično kalendarske godine, te prikazuje prihode, rashode i konačni rezultat - ostvarenu dobit ili gubitak na kraju tog razdoblja. Stoga je račun dobiti i gubitka iznimno važan alat za procjenu uspješnosti poslovanja, jer omogućuje analizu odnosa između prihoda i rashoda te utjecaj tih omjera na ukupni rezultat poduzeća. Usporedba računa dobiti i gubitka s bilancom ima poseban značaj jer dok bilanca pruža sliku financijskog stanja poduzeća u određenom trenutku, račun dobiti i gubitka otkriva financijske aktivnosti poduzeća kroz vremenski kontekst. Analiza računa dobiti i gubitka omogućuje identifikaciju ključnih elemenata koji utječu na rezultat poslovanja, kao što su prihodi od prodaje, troškovi nabave ili proizvodnje, operativni troškovi, porezi i kamate. Također, ova analiza može otkriti trendove u poslovanju, kao i pomoći u identificiranju područja koja zahtijevaju poboljšanje ili optimizaciju.

„Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja prihodi i rashodi promatraju se kroz njihov utjecaj na povećanje ili smanjenje ekonomske koristi:

- prihodi predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstva ili smanjenja obveza, što ima kao posljedicu povećanje glavnice, ali ne ono u vezi s uplatama vlasnika
- rashod predstavlja smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava, što ima kao posljedicu smanjenje glavnice, ali ne one u vezi s raspodjelom glavnice.“⁴

Važno je napomenuti da račun dobiti i gubitka nije samo financijski izvještaj, već i alat koji pruža uvid u performanse poslovanja te omogućuje donošenje informiranih odluka. Poduzeća često koriste ovaj izvještaj za usporedbu s prethodnim razdobljima, konkurentima ili industrijskim standardima kako bi procijenili svoju konkurentnost i identificirali potencijalne prilike za rast i poboljšanje.

⁴ Žager, Žager ; Analiza financijskih izvještaja, 2020. Zagreb 69.

1.3. Izvještaj o novčanom tijeku

Izvještaj o novčanom tijeku je ključni financijski izvještaj koji prati priljeve i odljeve novca u poslovanju poduzeća tijekom određenog razdoblja. Ovaj izvještaj pruža važne informacije o tome kako se novac kreće unutar poduzeća, kako se generira, troši i financira. Sastoji se od tri osnovne komponente: poslovnih aktivnosti, investicijskih aktivnosti i financijskih aktivnosti.

- Poslovne aktivnosti obuhvaćaju novčane tokove koji proizlaze iz redovitog poslovanja poduzeća. To uključuje prihode od prodaje proizvoda ili usluga, plaćanja dobavljačima, primanja od kupaca i plaćanja za troškove poslovanja. Poslovne aktivnosti pružaju uvid u likvidnost poduzeća, tj. koliko novca dolazi iz primarnih poslovnih aktivnosti.
- Investicijske aktivnosti prate novčane tokove povezane s kupovinom i prodajom dugotrajne imovine. To uključuje ulaganja u nove strojeve, opremu, nekretnine ili akvizicije drugih poduzeća. Ovi tokovi novca odražavaju kapitalna ulaganja poduzeća i njegovu strategiju dugoročnog razvoja.
- Financijsko financiranje obuhvaća novčane tokove povezane s vanjskim izvorima financiranja. To može uključivati kredite, izdavanje obveznica ili izdavanje dionica. Financijsko financiranje pruža informacije o tome kako poduzeće osigurava sredstva za svoje aktivnosti, kao i njegovu sposobnost vraćanja dugova i upravljanja financijskim rizicima.

Izvještaj o novčanom tijeku pruža korisne informacije o likvidnosti poduzeća, njegovoj sposobnosti podmirenja obveza i upravljanju novčanim resursima. “Nerijetko se događa da poslovni subjekti u ovom financijskom izvještaju prikažu uspješno poslovanje s dobitkom, a sa druge strane imaju problema sa podmirenjem obveza“⁵ Analizom ovog izvještaja,

⁵ Žager, Žager ; Analiza financijskih izvještaja, 1999. Zagreb 56

menadžeri mogu donositi informirane odluke o upravljanju novčanim tokovima kako bi osigurali financijsku stabilnost i održivost poduzeća. Osim toga, navedeni izvještaj pruža korisne informacije za potencijalne investitore, vjerovnike i druge dionike koji žele razumjeti financijsko stanje i performanse poduzeća. Kroz pažljivu analizu izvještaja o novčanom tijeku, poduzeća mogu identificirati trendove u svojim financijskim tokovima, prepoznati rizike i prilike te prilagoditi svoje strategije kako bi postigli optimalno upravljanje novčanim resursima.

1.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala pruža detaljan prikaz svih promjena koje su se dogodile na bilo kojoj poziciji kapitala, što ga čini ključnim instrumentom za praćenje financijskog stanja poduzeća. Stoga je od iznimne važnosti da poslovni subjekti redovito izrađuju ovaj izvještaj kako bi se mogao pratiti razvoj kapitala kroz vrijeme, te donositi informirane poslovne odluke. Izvještaj o promjenama kapitala pruža informacije o novim kapitalnim ulaganjima u poduzeće, povlačenju kapitala, reinvestiranju dobiti, isplati dividendi i drugim promjenama u strukturi kapitala. Ovaj izvještaj ujedno omogućuje vlasnicima, investitorima i drugim zainteresiranim stranama da dobiju uvid u način na koji se kapital razvija u poduzeću. Također pruža informacije o financijskoj održivosti poduzeća i njegovoj sposobnosti generiranja profita i reinvestiranja u poslovanje. Kroz analizu izvještaja o promjenama kapitala, moguće je identificirati trendove u rastu ili smanjenju kapitala, procijeniti rizike i prilike te donijeti informirane odluke o financiranju i upravljanju poduzećem. Nadalje, ovaj izvještaj često prati i ostale financijske izvještaje, uključujući bilancu stanja i račun dobiti i gubitka, kako bi se dobio sveobuhvatan prikaz financijskog položaja poduzeća. Pored redovitog sastavljanja izvještaja o promjenama kapitala, ključno je da se organizacije pridržavaju međunarodnih računovodstvenih standarda kako bi osigurale dosljednost i usporedivost izvještaja. Time se olakšava usporedba rezultata između

različitih razdoblja i različitih poduzeća, pružajući tako temelj za kvalitetnu analizu i donošenje informiranih odluka. Redovito praćenje promjena u kapitalu omogućuje ,već spomenuto, donošenje informiranih poslovnih odluka i prilagodbu strategija kako bi se postigao financijski uspjeh, te da bi se donijele ispravne poslovne odluke. .

1.5. Bilješke financijskih izvješća

„Bilješke uz financijska izvješća pružaju dodatne informacije i objašnjenja koja su nužna za razumijevanje iznosa prikazanih u financijskim izvještajima. One služe za pojašnjenje računovodstvenih politika primijenjenih pri sastavljanju izvještaja, ključnih procjena i pretpostavki, kao i događaja nakon izvještajnog razdoblja koji mogu bitno utjecati na financijski položaj i rezultate poslovanja poduzeća.“⁶ U bilješkama se često nalazi objašnjenje primijenjenih računovodstvenih politika, metoda procjene imovine i obveza, izloženost rizicima, kontingentne obveze i drugi važni podaci koji nisu direktno vidljivi iz samih izvještaja. Također, bilješke mogu sadržavati informacije o događajima nakon datuma izvještavanja, promjenama u zakonodavstvu ili drugim relevantnim informacijama koje mogu utjecati na financijske rezultate poduzeća. Kvalitetne i sveobuhvatne bilješke pružaju transparentnost i pomažu korisnicima financijskih izvješća u donošenju informiranih odluka o ulaganju, kreditiranju ili drugim aspektima vezanim uz poslovanje poduzeća.

⁶ https://www.raverus.hr/Blog/BiljeskeNET_HSFI 8.7.2023.

2. Provođenje fundamentalne financijske analize na temelju osnovnih financijskih pokazatelja

Provođenje fundamentalne financijske analize na temelju osnovnih financijskih pokazatelja omogućuje organizaciju i klasifikaciju financijskih podataka kako bi se izdvojile relevantne informacije i izvukli zaključci o financijskom položaju i performansama poduzeća. Tijekom analiziranja financijskih izvještaja, postoji mogućnost primjene raznovrsnih pristupa, kao što su horizontalna i vertikalna analiza, te analiza financijskih pokazatelja. Horizontalna analiza se temelji na usporedbi financijskih podataka poduzeća tijekom vremena, s ciljem identifikacije trendova i promjena u njihovim poslovnim rezultatima. Na primjer, promjene u prihodima ili rashodima mogu pružiti uvid u rast ili pad poslovanja. Vertikalna analiza, s druge strane, uspoređuje različite stavke financijskih izvještaja kao postotak ukupnih prihoda ili ukupne imovine kako bi se identificirala struktura financijskih izvještaja i odnos između pojedinih stavki. Analiza pomoću financijskih pokazatelja uključuje izračunavanje određenih omjera ili indeksa temeljenih na financijskim podacima. Ovi pokazatelji pružaju kvantitativne informacije o financijskoj performansi poduzeća. Primjeri uključuju omjer likvidnosti, omjer zaduženosti, omjer profitabilnosti i omjer povrata imovine. Ti pokazatelji omogućavaju dublje razumijevanje financijskog stanja, efikasnosti i održivosti poslovanja poduzeća. Međutim, bitno je napomenuti da analiza financijskih izvještaja ne bi trebala biti ograničena na samo jednu metodu ili pokazatelj. Kombinacija različitih pristupa i metoda omogućuje cjelovit uvid u financijsko stanje i poslovanje poduzeća. Također je važno uzeti u obzir kontekst u kojem poduzeće djeluje, specifičnosti industrije i vanjske čimbenike koji mogu utjecati na financijske rezultate.

Analiza financijskih izvještaja ima za cilj pružiti relevantne informacije i donijeti objektivne zaključke o financijskom stanju i poslovanju poduzeća. Kroz primjenu odgovarajućih metoda i analitičkih alata, istraživači mogu dobiti uvid u ključne aspekte poslovanja, identificirati snage i slabosti, te predvidjeti buduće trendove.

2.1. Horizontalna i vertikalna analiza

„Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja su temeljni instrument i postupak analize financijskih izvještaja. Pomoću horizontalne ili komparativne analize uočavamo tendencije i dinamiku promjena pojedinih pozicija financijskih izvještaja.“⁷ Moguće je primijeniti različite metode za analizu financijskih izvještaja s ciljem procjene financijske stabilnosti i uspješnosti poduzeća. Horizontalna analitička metoda omogućuje usporedbu financijskih podataka unutar financijskih izvještaja kroz različita vremenska razdoblja. Horizontalna analiza ima čestu primjenu u praćenju promjena u financijskim izvještajima tijekom vremena, te otkrivanju trendova koji se javljaju u poslovanju poduzeća. Primjerice, horizontalnom analizom bilance stanja mogu se utvrditi promjene u strukturi imovine i obveza poduzeća, dok se horizontalnom analizom računa dobiti i gubitka mogu identificirati trendovi rasta ili pada rashoda, prihoda i profita u specifičnom vremenskom periodu. Horizontalna analiza bilance stanja omogućuje usporedbu vrijednosti pojedinih stavki bilance u različitim razdobljima. To znači da se stavke kao što su novac, zalihe, potraživanja i obveze analiziraju u odnosu na prethodno razdoblje. Ova analiza pomaže u utvrđivanju promjena u strukturi imovine i obveza te može otkriti potencijalne rizike ili prilike za poduzeće. Na primjer, porast dugoročnih obveza u odnosu na prethodno razdoblje može ukazivati na povećano zaduživanje poduzeća, dok smanjenje zaliha može ukazivati na poboljšanu upravljanje zalihama.

S druge strane, horizontalna analiza računa dobiti i gubitka uspoređuje prihode, rashode i profit u različitim razdobljima. Ova analiza omogućuje identificiranje trendova u poslovanju poduzeća, kao što su rast prihoda ili pad rashoda. Porast prihoda tijekom vremena može ukazivati na povećanu prodaju ili uspješnost poslovanja, dok pad profita može ukazivati na povećanje troškova ili smanjenje marže.

Važno je naglasiti da horizontalna analiza financijskih izvještaja ne pruža samo informacije o promjenama u financijskim podacima, već i o njihovom relativnom značaju.

⁷ Tintor: Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka 2020. Zagreb 90.

Promjena od 10% u određenoj stavci može biti značajnija ako je u usporedbi s promjenom od 2% u drugoj stavci. Stoga, pravilno tumačenje rezultata horizontalne analize zahtijeva pažljivo promatranje i analizu svih relevantnih podataka. „Ovaj pristup analize financijskih izvještaja pruža važne informacije o poslovanju poduzeća, njegovoj financijskoj stabilnosti i uspješnosti te je stoga neophodan alat za donošenje informiranih poslovnih odluka.“⁸

Jedna od korisnih metoda u analizi financijskih izvještaja je također je i vertikalna analiza koja se primjenjuje kako bi se dobilo dublje razumijevanje financijskih izvještaja. Ova metoda se fokusira na odnos pojedinih stavki financijskih izvještaja prema određenom temeljnom pokazatelju, poput ukupnih prihoda ili ukupne aktive. Primjerice, moguće je analizirati udio pojedine stavke u ukupnim prihodima ili troškovima poduzeća. Ova metoda također omogućuje usporedbu izvještaja u različitim razdobljima, što je korisno za praćenje trendova u financijskom poslovanju poduzeća. Jedna od glavnih prednosti vertikalne analize je njezina jednostavnost i lakoća korištenja, što omogućuje da se i neiskusni analitičari mogu brzo i jednostavno upoznati s financijskim izvještajima poduzeća. Prilikom provođenja vertikalne analize, financijski izvještaji se detaljno pregledavaju kako bi se utvrdio udio svake stavke u ukupnom iznosu. Može se analizirati udio prodaje ili troškova u ukupnim prihodima poduzeća. Ovo omogućuje identifikaciju ključnih komponenti koje čine financijske rezultate poduzeća. Vertikalna analiza je posebno korisna u usporedbi financijskih izvještaja u različitim razdobljima. Pomaže u praćenju promjena u strukturi financijskih izvještaja tijekom vremena. Na primjer, može se analizirati udio pojedinih stavki u bilanci stanja, poput udjela gotovine ili dugoročnih obveza u ukupnoj aktivi. Također je moguće pratiti udio prihoda, rashoda i profita u ukupnim prihodima poduzeća kroz vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka. Ova metoda je posebno korisna za usporedbu izvještaja različitih poduzeća ili za usporedbu izvještaja unutar istog poduzeća u različitim razdobljima. Uz vertikalnu analizu, financijski analitičari također mogu koristiti druge metode kao što je već spomenuta horizontalna analiza, te analiza pomoću financijskih pokazatelja kako bi dobili cjelovitu sliku financijskog stanja i uspješnosti poduzeća.

⁸ Ibidem 90

2.2. Analiza uz pomoć financijskih pokazatelja

Analiza financijskih pokazatelja predstavlja ključni instrument za razumijevanje financijskog stanja i performansi poduzeća. Kroz ovu metodu analize, koriste se raznoliki financijski pokazatelji kako bi se stekla dublja i detaljnija slika o poslovanju poduzeća. “Zbog jednostavnosti izračuna i upotrebe financijski pokazatelji su široko prihvaćeni u ekonomskoj praksi. Međutim, pravilna interpretacija i razumijevanje tako dobivenih informacija daleko je složenija.”⁹

U analizi financijskih pokazatelja, prvi korak je sakupljanje relevantnih financijskih podataka iz izvještaja poduzeća, kao što su bilanca, račun dobiti i gubitka te izvještaj o novčanom tijeku. Ovi izvještaji sadrže važne informacije o financijskom položaju, prihodima, rashodima i novčanim tokovima poduzeća. Nakon prikupljanja financijskih podataka, sljedeći korak je izračunavanje različitih financijskih pokazatelja, uključujući i pokazatelje likvidnosti. Pokazatelji likvidnosti, poput trenutne likvidnosti i brze likvidnosti, pružaju korisne informacije o sposobnosti poduzeća da ispuni svoje kratkoročne obveze. Također, pokazatelji zaduženosti, kao što je koeficijent zaduženosti, daju uvid u omjer između vlastitih izvora financiranja i vanjskih izvora te ukupnu zaduženost poduzeća. Pokazatelji aktivnosti, kao što su koeficijenti obrta, mjere brzinu cirkulacije imovine i učinkovitost upravljanja zalihama, potraživanjima i obvezama. Pokazatelji profitabilnosti, poput neto marže profita i povrata na investiciju, pružaju informacije o dobiti koju poduzeće generira u odnosu na prihode i ulaganja.

Nakon izračunavanja financijskih pokazatelja, slijedi njihova interpretacija i usporedba s prethodnim razdobljima, industrijskim prosjecima ili ciljevima poduzeća. Analiza rezultata financijskih pokazatelja omogućuje otkrivanje trendova, identificiranje jakih i slabih strana poslovanja, te donošenje informiranih odluka o financijskim strategijama i planovima za budućnost. “Učinkovita primjena financijskih pokazatelja može dati važne uvide u financijsko stanje poduzeća i pomoći u donošenju informiranih poslovnih odluka.”¹⁰

⁹ Sever Mališ, Gredičak; Računovodstvo i financije; Stručni članak UDK 336.74, Zagreb 2012. 136.

¹⁰ Matic, Brčić., Galić, Primjena financijskih pokazatelja u analizi financijskih izvještaja poduzeća. 165-183.

2.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti su ključni faktori u financijskoj analizi kojima se procjenjuje sposobnost poduzeća da isplati svoje kratkoročne obveze. Koeficijent trenutne likvidnosti, brza likvidnost, tekuća likvidnost i financijska stabilnost su najuobičajenije mjerne jedinice likvidnosti. Ti pokazatelji se izračunavaju na temelju informacija iz bilance stanja, što pruža uvid u financijsko stanje poduzeća u određenom trenutku. Stoga je ključno razumjeti metodologiju kojom se ovi pokazatelji izračunavaju kako bi bilo moguće donijeti valjanu financijsku procjenu. “Kako bi se poboljšala financijska stabilnost poduzeća, nužno je analizirati ove pokazatelje likvidnosti i provesti odgovarajuće mjere koje će osigurati pravilno upravljanje kratkoročnim obvezama”.¹¹

Tablica 1. Pokazatelji likvidnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent trenutne likvidnosti	Novac	Kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Novac + potraživanja	Kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze
Koeficijent financijske likvidnosti	Dugotrajna imovina	Kapital+ kratkoročne obveze

Izvor: Žager, Sačer, Žager; Analiza financijskih izvještaja 2020

Ova tablica prikazuje različite pokazatelje likvidnosti i njihove sastavnice koje se koriste u financijskoj analizi. Pokazatelji likvidnosti su alati za procjenu sposobnosti poduzeća da isplati svoje kratkoročne obveze

¹¹ Žager, Sačer, Žager; Analiza financijskih izvještaja, 2020. Zagreb 248.

2.3.2. Pokazatelj profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti su ključni alati u financijskoj analizi koji pomažu razumjeti koliko uspješno poduzeće generira profit. Oni mjere odnos između dobiti i prihoda ili imovine poduzeća i omogućuju procjenu financijske performanse. Neto marža profita i bruto marža profita daju uvid u postotak profita u odnosu na prihode, dok neto profitabilnost imovine i bruto profitabilnost imovine pokazuju koliko dobro poduzeće koristi svoju imovinu za generiranje profita. Također, profitabilnost vlastitog kapitala mjeri koliko uspješno poduzeće koristi svoj vlastiti kapital za generiranje dobiti. Svi ovi pokazatelji omogućuju usporedbu profitabilnosti poduzeća s drugim sudionicima na tržištu.

Tablica 2. Pokazatelj profitabilnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Neto marža profita	Neto dobit + kamate	Ukupni prihod
Bruto marža profita	Dobit prije poreza + kamate	Ukupni prihodi
Neto profitabilnost imovine	Neto dobit + kamate	Ukupna imovina
Bruto profitabilnost imovine	Dobit prije poreza + kamate	Ukupna imovina
profitabilnost vlastitog kapitala (glavnica)	Neto dobit	Vlastiti kapital (glavnica)

Izvor: Žager, Sačer, Žager; Analiza financijskih izvještaja 2020

Ova tablica prikazuje različite pokazatelje koji se koriste za mjerenje profitabilnosti poslovnih subjekta

2.3.3. Pokazatelji zaduženosti

Ovi pokazatelji pružaju informacije o statičkoj zaduženosti poduzeća te ukazuju na udio imovine koji je financiran iz vlastitih izvora, odnosno kapitala, te udio imovine koji je financiran iz vanjskih izvora, odnosno obveza. U analizi financijskih izvještaja, pokazatelji

zaduženosti imaju ključnu ulogu u procjeni financijske stabilnosti poduzeća. Zaduzenost podrazumijeva da se poslovanje vodi posuđenim novcem. „Najčešći pokazatelji zaduzenosti su koeficijent zaduzenosti (KZ), koeficijent vlastitog financiranja (KVF) i koeficijent financiranja (KF) i pokriće troškova kamata (PTK)”.¹²

Tablica 3. Pokazatelji zaduzenosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent zaduzenosti	Ukupne obveze	Ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	Glavnica	Ukupna imovina
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze	Glavnica
Pokriće troškova kamata	Dobit prije poreza i kamata	Kamate
Faktor troškova kamata	Ukupne obveze	Zadržana dobit + amortizacija

Izvor Žager, Sačer, Žager; Analiza financijskih izvještaja 2020

Ova tablica prikazuje pokazatelje pomoću kojih je moguće bolje razumjeti financijsku strukturu poduzeća, njegovu zaduzenost, omjer vlastitog kapitala, sposobnost podmirenja kamata, te ukupnu financijsku stabilnost.

2.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti su ključni alati za procjenu učinkovitosti i isplativosti poslovnih aktivnosti. Oni omogućavaju dublji uvid u financijske performanse poduzeća i pomažu pri donošenju kvalitetnih odluka. Primjena tih pokazatelja pomaže identificirati područja u kojima se može postići veća ekonomičnost i optimizacija resursa. „Najčešći pokazatelji ekonomičnosti jesu: ekonomičnost ukupnog poslovanja (EUP), ekonomičnost

¹² Tintor: Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka 2020. Zagreb 95

poslovanja (EO) i ekonomičnost financiranja (EF)¹³ Pomoću ovih pokazatelja moguće je procijeniti koliko je ulaganje isplativo, kolika je vrijednost povrata na uloženi kapital, te donijeti odluke o prioritetima ulaganja i alokaciji resursa. Razumijevanje i pravilna primjena tih pokazatelja ekonomičnosti ključni su za uspjeh poduzeća i postizanje održive financijske performanse.

Tablica 4. Pokazatelji ekonomičnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihod	Ukupni rashodi
Ekonomičnosti poslovanja (prodaje)	Prihod od prodaje	Rashodi od prodaje
Ekonomičnost financiranja	Financijski prihodi	Financijski rashodi

Izvor: Žager, Sačer, Žager; Analiza financijskih izvještaja 2020

Tablica prikazuje nekoliko pokazatelja ekonomičnosti u financijskoj analizi, te postupak njihovog izračuna. Analiza tih pokazatelja omogućuje donositeljima odluka da procijene ekonomičnost poslovanja, identificiraju potencijalne izvore troškovnih ušteda i poboljšanja, te usmjere strategije za optimizaciju financijske učinkovitosti poduzeća.

2.3.5. Pokazatelji aktivnosti

Koeficijenti obrta, poznati i kao pokazatelji aktivnosti, pružaju prikaz o brzini kojom se imovina poduzeća koristi u poslovnim procesima. Ovi pokazatelji se izračunavaju uspoređivanjem prihoda ili prometa s prosječnom vrijednošću imovine te se često primjenjuju na ukupnu imovinu, kratkoročnu imovinu i potraživanja. Dodatno, poznavanje

¹³ Tintor: Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka 2020. Zagreb
96

koeficijenta obrta omogućuje izračun prosječnog broja dana potrebnih za pretvaranje imovine u novčane tokove. „Analiza aktivnosti interesantna je kratkoročnim kreditorima, bankama ili dobavljačima potencijalnim partnerima, jer daje odgovore na sposobnost poduzetnika da generira dovoljno obrtnih sredstava (radnog kapitala) za tekuće poslovanje i redovito plaćanje tekućih obveza.”¹⁴ Pokazatelji aktivnosti omogućuju procjenu učinkovitosti upotrebe imovine te mogu ukazati na potencijalne probleme u poslovanju, kao što su proizvodni zastoji ili nepravilno upravljanje zalihama.

Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent obrta ukupne imovine	Ukupni prihodi	Ukupna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	Ukupni prihod	Kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	Prihod od prodaje	Potraživanja
Trajne naplate potraživanja u danima	Broj dana u godini (365)	Koeficijent obrta potraživanja

Izvor: Žager, Sačer, Žager; Analiza financijskih izvještaja 2020

Ova tablica prikazuje pokazatelje aktivnosti te na koji se način dolazi do pokazatelja potrebnih za analizu. Analiza ovih pokazatelja omogućuje donositeljima odluka da procijene učinkovitost korištenja imovine, brzinu obrta kratkotrajne imovine, učinkovitost naplate potraživanja te identificiraju potencijalne izazove ili poboljšanja u tim područjima

¹⁴ Tintor: Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka 2020. Zagreb
96

2.3.6. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja su značajni u financijskoj analizi, oni se koriste za procjenu uspješnosti ulaganja u različite financijske instrumente, uključujući obične dionice. Ti pokazatelji pružaju informacije o povratu ulaganja, riziku i financijskoj performansi ulaganja u dionice. „To je skupina pokazatelja koja govori koliko je novčanih jedinica dobiti ostvareno po dionici (udjelu), odnosno kolika je dividenda po dionici, te kakav je odnos cijene i dobiti po dionici”¹⁵ Kroz analizu tih pokazatelja, investitori mogu donositi informirane odluke o svojim ulaganjima i prilagoditi svoje strategije investiranja kako bi postigli željene ciljeve.

Tablica 6. Pokazatelji investiranja

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Dobit po dionici (EPS)	Neto dobit	Broj dionica
Dividenda po dionici (DPS)	Dio neto dobiti za dividende	Broj dionica
Odnos isplate dividendi (DPR)	Dividenda po dionici (DPS)	Dobit po dionici
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/ E)	Tržišna cijena dionice (PPS)	Dobit po dionici
Ukupna profitabilnost dionice	Dobit po dionici(EPS)	Tržišna cijena dionice (PPS)
Dividenda profitabilnost dionice	Dividenda po dionici	Tržišna cijena dionice (PPS)
Knjigovodstvena vrijednost po dionici(BVPS)	Ukupni dionički kapital	Ukupan broj dionica

Izvor Žager, Sačer, Žager; Analiza financijskih izvještaja 2020

Analiza ove tablice pruža uvid u različite pokazatelje profitabilnosti i vrijednosti dionica. U ovoj tablici su izražene formule putem kojih se dolazi do potrebnih pokazatelja investiranja na temelju kojih investitori, dobivaju saznanja o procjeni profitabilnosti i vrijednosti dionica te donošenju informiranih odluka o ulaganju.

¹⁵ Tintor: Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka 2020. Zagreb
98

3. Fundamentalna financijska analiza poslovnih subjekata iz sektora prerade i obrade kamena

Sektor prerade i obrade kamena u Hrvatskoj predstavlja značajan segment gospodarstva s bogatom tradicijom i potencijalom za daljnji razvoj. Kamennoj industriji u Hrvatskoj pripada širok spektar djelatnosti koje obuhvaćaju vađenje, obradu i distribuciju različitih vrsta prirodnog kamena. Hrvatska se odlikuje iznimnim prirodnim resursima kamena koji se koriste u građevinskoj industriji, dizajnu interijera, kiparstvu, spomeničkoj baštini, te drugim područjima. Uz raznolikost kamena kao što su mramor, granit, vapnenac i druge vrste, Hrvatska nudi bogatstvo različitih boja, tekstura i kvaliteta. Prerada kamena u Hrvatskoj obuhvaća tehnološke procese poput rezanja, poliranja, oblikovanja i dorade kamena.

Moderna tehnološka oprema, stručnost radne snage te daljnje istraživanje i ulaganje u održivi razvoj i bolje gospodarenje otpadom omogućuju visoku kvalitetu i povećanu održivost samoga sektora. Kada bi se u Hrvatskoj, u većoj mjeri, implementirala tehnologija CAD/CAM sustava za dizajn i CNC strojeva za preciznu obradu to bi omogućilo veću fleksibilnost i preciznost u proizvodnji, smanjenju otpada i ekološki prihvatljivije prakse u sektoru. Također treba naglasiti da je kamen koji se obrađuje u hrvatskoj prirodni kamen, ali je svejedno ne mali proizvođač otpada. Kako se radi o prirodnom kamenu, taj otpad sam po sebi nije štetan za okoliš, međutim postoje bolji načini za zbrinjavanje otpada i recikliranje. U Turskoj su provedena istraživanja koja dokazuju da se otpad od obrade i prerade kamena može koristiti kao strukturni element pri izradi betona, asfalta te strukturnih podloga, te temelja za određene građevine. Nakon tih istraživanja uslijedila je implementacija otpada nastalog iz kameno prerađivačke industrije što je direktno uzrokovalo smanjenje karbonskog otiska, gomilanju otpada, te zagađenju okoliša kamenim otpadom.¹⁶

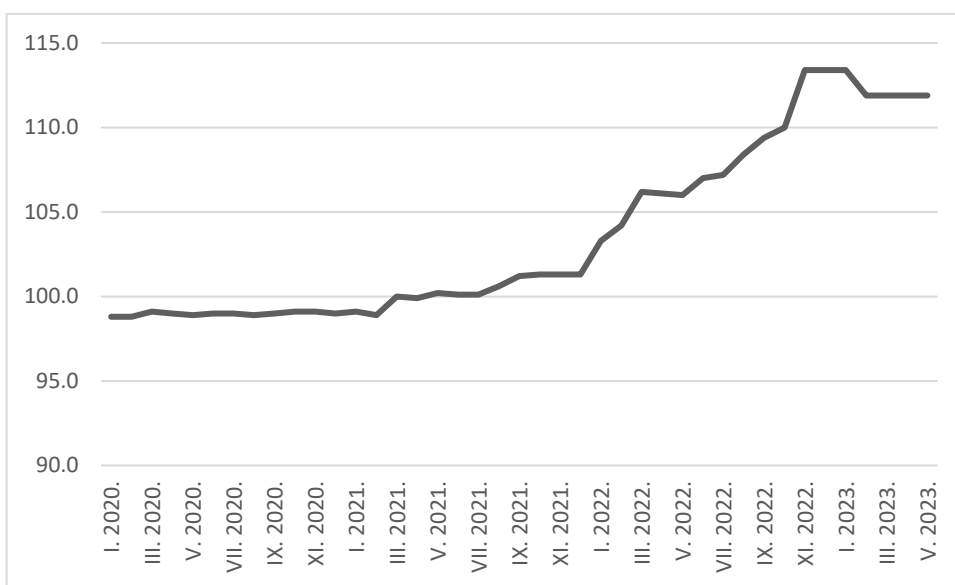
Sektor prerade i obrade kamena u Hrvatskoj doprinosi gospodarskom rastu, zapošljavanju i izvozu. Industrija stvara vrijednost kroz proizvodnju visokokvalitetnih proizvoda kao što

¹⁶ Ural, Kahevci; The Baltic Journal of Road and Bridge Engineering 2023/18 - use of marble waste as a road base material in different size ranges

su ploče, pločice, stolovi, lavaboi, spomenici i drugi proizvodi izrađeni od kamena. Ti proizvodi pronalaze svoje mjesto kako na domaćem tržištu tako i na međunarodnom tržištu.

U nastavku je prikazan graf koji prikazuje kretanje proizvođačkih cijena u sektoru prerade i obrade kamena u Hrvatskoj. Grafikon koristi indeks cijena kao referentnu točku, pri čemu je 2015. godina postavljena kao bazna godina s indeksom vrijednosti 100. Graf pruža uvid u promjene cijena tijekom zadnje tri godine.

Grafikon 1. Prikaz cijene rezanja oblikovanja i obrade kamena u Hrvatskoj

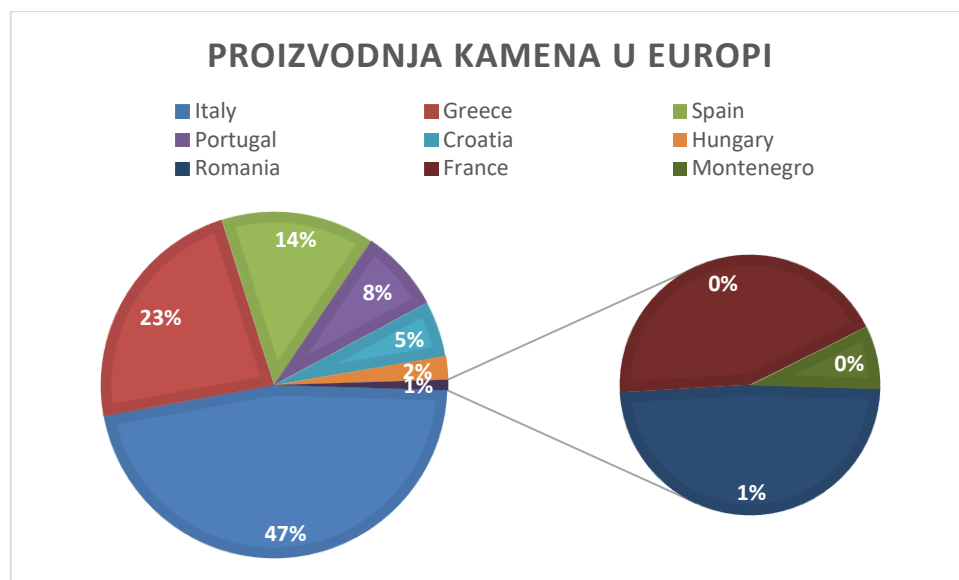

Izvor: obrada autora uz korištenje podataka <https://podaci.dzs.hr/hr/statistika-u-nizu/> msi-industrija; tab 2.1.1.8.

Grafikon prikazuje indeks cijena za sektor rezanja, oblikovanja i obrade kamena u Hrvatskoj od siječnja 2020. do svibnja 2023. godine. Bazni indeks je postavljen na 100 za 2015. godinu. Analizirajući podatke, primjećuje se da su cijene relativno stabilne tijekom 2020. i 2021. godine, s manjim fluktuacijama. U prvoj polovici 2022. godine, indeks cijena postupno raste, dosežući vrhunac od 113,4 u lipnju 2022. godine. Nakon toga, cijene ostaju relativno konstantne. Ovi podaci sugeriraju da je sektor rezanja, oblikovanja i obrade kamena doživio umjeren rast cijena, ali je zadržao stabilnost tijekom promatranog razdoblja, unatoč pandemjskom razdoblju.

Unatoč brojnim prednostima, sektor prerade i obrade kamena u Hrvatskoj suočava se i s izazovima. Jedan od njih je konkurencija na globalnom tržištu, gdje je važno stalno unapređivati kvalitetu proizvoda i pratiti trendove u dizajnu. Jedni od glavnih proizvođača odnosno poslovnih subjekata koji vade sirovinu, te obrađuju kamen na području Republike Hrvatske su: Kamen Pazin koji je pretežito usmjeren na sve vrste istarskog kamena, te Jadran kamen koji je usmjeren na sve vrste bračkog kamena. Usprkos ne maloj proizvodnji i vrlo dobroj kvaliteti hrvatskoga kamena, Hrvatska je činila 5% proizvodnje na europskom tržištu 2021. godine.

Grafikon 2. Proizvodnja kamena u Europi 2021.

Izvor: obrada autora na temelju podataka

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DS-056121/default/table?lang=en>

Ovaj grafikon pokazuje udjele zemalja u proizvodnji kamena u Europi. Italija dominira s velikim udjelom, dok ostale zemlje imaju manje udjele. Grčka i Španjolska također se ističu kao značajni proizvođači kamena, dok Hrvatska čini 5% europskog tržišta. Ostale zemlje imaju manji udio u ukupnoj proizvodnji kamena u Europi.

U nastavku rada će se analizirati uzorak od 5 poslovnih subjekata iz sektora prerade i obrade kamena, uzorak je izveden primjenjujući slijedeće značajke: promatrali su se

poslovni subjekti koji su aktivni, te koji se nalaze u Primorsko-goranskoj županiji izuzev otoka, te koji spadaju u sektor 237 - Rezanje, oblikovanje i obrada kamena.

3.1. Pokazatelji likvidnosti poslovnih subjekata

Fundamentalna analiza započinje izračunom pokazatelja koji se fokusiraju na sigurnost poslovanja, s posebnim naglaskom na likvidnost i zaduženost u razdoblju od 2017. do 2019. godine. Uključeni su pokazatelji poput tekuće likvidnosti, ubrzane likvidnosti, trenutne likvidnosti i pokazatelja financijske stabilnosti kako bi se ocijenila sposobnost subjekta da podmiri svoje obveze i održi stabilnost svojih financijskih tokova.

Tablica 7. Pokazatelji likvidnosti poslovnih subjekata

poslovi subjekt	pokazatelji likvidnosti	Koeficijent tekuće likvidnost	Koeficijent ubrzane likvidnost	Koeficijent trenutne likvidnosti	Koeficijent financijske stabilnosti
MRAMOR COMERCE d. o. o.	2017.	1,98	1,74	0,28	0,65
	2018.	1,33	1,18	0,19	0,80
	2019.	1,18	0,96	0,03	0,87
KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK"	2017.	1,58	0,64	0,10	0,79
	2018.	1,45	1,45	0,09	0,80
	2019.	1,35	0,34	0,02	0,85
KAMENKO d. o. o.	2017.	1,73	1,01	0,00	0,00
	2018.	1,10	0,58	0,06	0,83
	2019.	1,11	0,42	0,02	0,75
BARIĆKIP d. o. o.	2017.	1,93	0,81	0,06	0,84
	2018.	2,04	0,94	0,08	0,85
	2019.	1,50	0,72	0,04	0,90
NEPTUN KLESARIJA d. o. o.	2017.	0,70	0,10	0,09	0,00
	2018.	0,84	0,09	0,08	0,00
	2019.	1,19	0,22	0,09	0,74

Analiza pokazatelja likvidnosti otkriva važne informacije o sposobnosti ovih subjekata da podmire svoje kratkoročne obveze i procjenjuju njihovu financijsku stabilnost. Kada se detaljnije prouči tablicu, vidljivo je da koeficijent tekuće likvidnosti Mramor commerce d.o.o. i Neptun klesarija d.o.o. imaju relativno stabilne vrijednosti tekuće likvidnosti iznad 1 tijekom razdoblja 2017.-2019. godine. To ukazuje na njihovu sposobnost da podmire kratkoročne obveze iz likvidnih sredstava. S druge strane, subjekti poput Kamenoklesarskog obrta "Kamik", Kamenko d.o.o. i Barićkip d.o.o. imaju vrijednosti koje se smanjuju tijekom tog razdoblja, što može ukazivati na potencijalne izazove u likvidnosti. Ubrzani koeficijent likvidnosti za većinu subjekata je nizak, što implicira da imaju veliki udio ne tekućih sredstava u svojoj strukturi imovine. Konkretno, Kamenoklesarski obrt "Kamik" i Barićkip d.o.o. imaju iznimno niske vrijednosti tog pokazatelja tijekom svih godina, što može upućivati manjak unovčive imovine. Vrijednosti trenutne likvidnosti su općenito niske za sve subjekte i godine. To znači da imaju manje likvidnih sredstava u odnosu na trenutne obveze. Posebno su niske vrijednosti za subjekte poput Kamenko d.o.o. i Neptun klesarija d.o.o., što može ukazivati na izazove u plaćanju kratkoročnih obveza. Mramor commerce d.o.o. i Kamenoklesarski obrt "Kamik" pokazuju relativno stabilne vrijednosti koeficijenta financijske stabilnosti tijekom godina, što ukazuje na uravnoteženu strukturu kapitala. S druge strane, Barićkip d.o.o. i Neptun klesarija d.o.o. imaju niske vrijednosti tog pokazatelja.

Ukratko, analiza pokazatelja likvidnosti otkriva razlike među poslovnim subjektima. Mramor commerce d.o.o. i Neptun klesarija d.o.o. pokazuju relativno stabilnu likvidnost i financijsku stabilnost, dok Kamenoklesarski obrt "Kamik", Kamenko d.o.o. i Barićkip d.o.o. mogu se suočiti s izazovima u likvidnosti i upravljanju kratkoročnim obvezama. Ovi podaci mogu biti korisni za donošenje odluka o upravljanju financijama i razvoju strategija za poboljšanje likvidnosti i financijske održivosti pojedinih poslovnih subjekata.

3.2. Pokazatelji zaduženosti poslovnih subjekata

Koeficijent zaduženosti je bitan pokazatelj koji reflektira omjer ukupnih obveza i imovine poduzeća te pruža informaciju o tome koliko se imovina financira putem vanjskih izvora. Preporučena vrijednost koeficijenta zaduženosti obično iznosi 50%, što označava prihvatljivu razinu korištenja tuđih izvora za financiranje imovine. Ovaj pokazatelj ima ključnu ulogu u procjeni financijske stabilnosti poduzeća, budući da visok koeficijent zaduženosti može ukazivati na povećani rizik i ovisnost o vanjskom financiranju.

Tablica 8. Pokazatelji zaduženosti poslovnih subjekata

naziv subjekta	pokazatelj i zaduženosti	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent vlastitog financiranja	Koeficijent financiranja	Faktor zaduženosti (broj godina)	Stupanj pokriva dugotrajne imovine vlastitim izvorima	Stupanj pokriva dugotrajne imovine dugoročnim izvorima
Mramor commerce d.o.o.	2017.	33%	67%	0,50	3,37	137,71	152,93
	2018.	43%	57%	0,74	2,23	117,38	125,60
	2019.	44%	56%	0,79	1,39	112,10	115,47
KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK"	2017.	39%	61%	0,64	2,57	106,42	127,35
	2018.	38%	62%	0,60	2,34	111,83	124,61
	2019.	34%	66%	0,52	2,43	111,45	117,93
KAMENKO d. o. o.	2017.	58%	42%	1,38	1,63	0,00	0,00
	2018.	72%	28%	2,59	3,10	92,4	121,09
	2019.	76%	24%	3,18	3,52	109,39	134,03
BARIČKIP d. o. o.	2017.	44%	56%	0,79	0,90	77,26	118,51
	2018.	39%	61%	0,64	0,71	82,82	118,07
	2019.	35%	65%	0,55	0,62	85,89	110,97
NEPTUN KLESARIJA d. o. o.	2017.	109%	0%	0,00	8,51	0,00	0,00
	2018.	114%	0%	0,00	9,13	0,00	0,00
	2019.	95%	5%	19,35	13,36	15,75	135,07

Koeficijent zaduženosti prikazuje udio duga u ukupnoj financijskoj strukturi poduzeća. Veći koeficijent zaduženosti ukazuje na veću ovisnost poduzeća o vanjskom financiranju. Iz dostupnih podataka može se zaključiti da su poduzeća Kamenko d.o.o. i Neptun Klesarija d.o.o. imala relativno visok koeficijent zaduženosti tijekom svih godina analize. To upućuje na to da veći dio njihove imovine potječe iz dugoročnih i kratkoročnih izvora financiranja. S druge strane, koeficijent vlastitog financiranja mjeri udio vlastitih sredstava u ukupnom financiranju poduzeća. Viši koeficijent vlastitog financiranja ukazuje na veću stabilnost i

manju ovisnost o vanjskim izvorima financiranja. Iz podataka uočljivo je da Kamik i Barićkip. imaju relativno visoke vrijednosti koeficijenta vlastitog financiranja tijekom razdoblja, što ukazuje na veći udio vlastitih sredstava u njihovom financiranju. Koeficijent financiranja prikazuje omjer između ukupnog kapitala i ukupnih obveza poduzeća. Veći koeficijent financiranja ukazuje na povećanu sposobnost poduzeća da podmiri svoje dugove. Prema podacima, Kamenko i mramor commerce imaju relativno visoke vrijednosti koeficijenta financiranja, dok Kamik i neptun klesarija. pokazuju nešto niže vrijednosti u istom razdoblju. Faktor zaduženosti mjeri koliko godina bi poduzeću bilo potrebno da otplati svoje dugove pomoću generirane dobiti. Veći faktor zaduženosti ukazuje na duže razdoblje otplate duga. Prema podacima, poslovni subjekti Mramor Commerce i Neptun Klesarija d.o.o. imaju veće vrijednosti faktora zaduženosti u svim godinama, dok Kamik i Barić kip pokazuju manje vrijednosti. Stupanj pokrića dugotrajne imovine vlastitim izvorima i dugoročnim izvorima prikazuje sposobnost poduzeća da pokrije svoju dugotrajnu imovinu putem vlastitih i dugoročnih izvora financiranja. Podaci pokazuju različite vrijednosti stupnja pokrića za svaki poslovni subjekt i godinu. Važno je napomenuti da ovi podaci pružaju uvid u financijsku strukturu poslovnih subjekata i njihovu ovisnost o zaduženosti. Razlike u vrijednostima pokazatelja zaduženosti mogu ukazivati na različite strategije financiranja i rizike s kojima se poslovni subjekti suočavaju.

3.3. Pokazatelj aktivnosti poslovnih subjekata

Pokazatelji aktivnosti procjenjuju koliko učinkovito poduzeće koristi svoje resurse kako bi generiralo prihode.

Tablica 9. Pokazatelji aktivnosti poslovnih subjekata

Naziv subjekta	Godina	Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja, u danima (samo za tekuću godinu)	Vrijeme naplate potraživanja od kupaca, u danima (samo za tekuću godinu)	Dani plaćanja dobavljačima
Mramor commerce d.o.o.	2017.	1,41	2,73	29,72	14,34	27,84
	2018.	0,90	1,76	68,60	61,75	53,43
	2019.	1,09	2,17	81,81	76,14	36,48
KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK"	2017.	0,51	1,19	104,10	97,08	25,37
	2018.	0,59	1,34	51,70	51,37	32,38
	2019.	0,52	1,27	68,40	64,34	13,51
KAMENKO d. o. o.	2017.	0,44	0,44	484,96	307,18	47,79
	2018.	0,74	1,06	114,42	79,84	48,61
	2019.	0,51	0,65	170,60	89,35	183,55
BARIĆKIP d. o. o.	2017.	0,55	1,97	71,36	64,12	31,18
	2018.	0,55	2,11	72,88	73,17	31,78
	2019.	0,65	2,63	62,78	72,18	66,57
NEPTUN KLESARIJA d. o. o.	2017.	1,23	2,53	0,70	0,35	49,33
	2018.	1,27	2,26	2,90	1,54	28,36
	2019.	1,12	1,63	25,05	22,54	41,58

Napomena: pokazatelji vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja u danima, vrijeme naplate potraživanja od kupaca te dani plaćanja dobavljačima su preuzeti direktno sa službene stranice FINE

Koeficijent obrta ukupne imovine je pokazatelj koji kvantificira koliko efikasno poduzeće koristi svoju ukupnu imovinu u stvaranju prihoda. U 2017. godini, Mramor commerce d.o.o. je imao koeficijent obrtaja od 1,41, što ukazuje na solidnu učinkovitost. Međutim, taj se koeficijent smanjio na 0,90 u 2018. godini, a potom porastao na 1,09 u 2019. godini. Slično tome, KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK" je također pokazao pad u koeficijentu obrtaja tijekom razdoblja, dok je KAMENKO d.o.o. zabilježio relativno stabilan koeficijent obrtaja. BARIĆKIP d.o.o. je zabilježio rast koeficijenta obrtaja, dok je NEPTUN KLESARIJA d.o.o. pokazala blagi pad u 2019. godini. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine je pokazatelj koji otkriva koliko efikasno poduzeće koristi svoju kratkotrajnu imovinu u generiranju prihoda. Mramor commerce d.o.o. je zabilježio pad u ovom pokazatelju tijekom razdoblja, dok je KAMENKO d.o.o. zadržao relativno stabilan koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine. BARIĆKIP d.o.o. je pokazao rast u ovom pokazatelju. Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja mjeri prosječno vrijeme potrebno za naplatu kratkotrajnih potraživanja. Mramor commerce d.o.o. je pokazao rast u vremenu

naplate kratkotrajnih potraživanja tijekom razdoblja, dok je KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK" zabilježio veće ali dinamikom slične vrijednosti. BARIČKIP d.o.o. je zabilježio konstantu kroz tri godine u vremenu naplate kratkotrajnih potraživanja, dok je NEPTUN KLESARIJA d.o.o. imala relativno niske vrijednosti u ovom pokazatelju.

Vrijeme naplate potraživanja od kupaca mjeri prosječno vrijeme potrebno za naplatu potraživanja od kupaca. Mramor commerce d.o.o. je imao povećanje vrijednosti tijekom razdoblja, dok su KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK" zabilježio slične vrijednosti, a KAMENKO d.o.o. je bilježio značajan broj dana 2017. godine koji se potom smanjio. BARIČKIP d.o.o. i NEPTUN KLESARIJA d.o.o. su također imali porast u vremenu naplate potraživanja od kupaca. Dani plaćanja dobavljačima mjeri prosječno vrijeme potrebno za plaćanje dobavljačima. Mramor commerce d.o.o. i KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK" su pokazali porast a potom pad u broju dana plaćanja dobavljačima tijekom razdoblja, dok je NEPTUN KLESARIJA d.o.o. zabilježili relativno stabilne vrijednosti, Kamenko d.o.o. je pokazao porast.

Analizirajući navedene pokazatelje, može se zaključiti da su poslovni subjekti imali različite performanse u pogledu aktivnosti. Mramor commerce d.o.o. je doživio fluktuacije u učinkovitosti obrtaja imovine, dok su KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK" i KAMENKO d.o.o. zadržali relativnu stabilnost. BARIČKIP d.o.o. je pokazao rast u nekim pokazateljima, ali i povećanje vremena naplate potraživanja. NEPTUN KLESARIJA d.o.o. je imala relativno visok koeficijent obrtaja imovine, ali i duže vrijeme naplate potraživanja. Sveukupno, ovi podaci pružaju uvid u aktivnosti i efikasnost poslovnih subjekata u razdoblju analize.

3.4. Pokazatelji ekonomičnosti poslovnih subjekata

Pokazatelji ekonomičnosti pružaju informacije o efikasnosti u generiranju prihoda u odnosu na troškove. Oni izražavaju koliko se jedinica prihoda ostvari za svaku jedinicu

rashoda. Ovi pokazatelji su važni jer ukazuju na financijsku učinkovitost poduzeća i omogućuju procjenu isplativosti poslovnih aktivnosti.

Tablica 10. Pokazatelji ekonomičnosti poslovnih subjekata

	pokazatelji ekonomičnosti	Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ekonomičnost redovnog poslovanja	ekonomičnost financiranja
Mramor commerce d.o.o.	2017.	1,167	1,061	3,584
	2018.	1,143	1,066	14,336
	2019.	1,031	0,875	0,248
KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK"	2017.	1,018	1,033	0,123
	2018.	1,025	1,035	0,250
	2019.	1,043	1,043	0,000
KAMENKO d. o. o.	2017.	1,104	0,951	0,177
	2018.	1,072	1,087	0,074
	2019.	1,068	1,092	0,139
BARIĆKIP d. o. o.	2017.	1,116	1,116	0,000
	2018.	1,095	1,095	0,000
	2019.	1,105	1,105	0,000
NEPTUN KLESARIJA d. o. o.	2017.	0,928	0,930	0,350
	2018.	0,979	0,980	0,097
	2019.	1,165	1,170	0,028

Proučavajući pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja, primjećuje se da su Mramor commerce d.o.o. i Kamenoklesarski obrt "Kamik" zabilježili stabilnu ekonomičnost tijekom razdoblja analize. Kamenko d.o.o. također bilježi relativnu konstantu u ekonomičnosti, dok Barićkip d.o.o. i Neptun Klesarija d.o.o. pokazuju blagi pad u ekonomičnosti u prvi dvije godine dok se 2019. godini vidi porast. Kada se promatra pokazatelj ekonomičnosti redovnog poslovanja, primjećuje se da su Mramor commerce d.o.o., Kamenoklesarski obrt "Kamik" i Neptun Klesarija d.o.o. održali konzistentnu ekonomičnost tijekom analiziranog razdoblja. Kamenko d.o.o. i Barićkip d.o.o. bilježe oscilacije u ekonomičnosti kroz sve navedene godine. Analizirajući pokazatelj ekonomičnosti financiranja, vidljivo je da su Mramor commerce d.o.o., Kamenoklesarski obrt "Kamik" i Barićkip d.o.o. imali različite rezultate tijekom razdoblja analize. Mramor commerce d.o.o. bilježi znatan porast a potom 2019. pad ekonomičnosti financiranja, dok Kamenoklesarski obrt "Kamik" pokazuje fluktuacije u rezultatima dok Barićkip d.o.o. pokazuje nulu zbog nedostatka informacija u izvještaju ili je ekonomičnost financiranja na nuli. Neptun Klesarija d.o.o. ima vrlo nisku ekonomičnost financiranja, dok Kamenko d.o.o. bilježi minimalne rezultate u tom području.

Analiza pokazatelja ekonomičnosti ukazuje na različite rezultate među poslovnim subjektima u razdoblju od 2017. do 2019. godine. Mramor commerce d.o.o. i Kamenoklesarski obrt "Kamik" ističu se kao subjekti s relativno stabilnom ekonomičnošću, dok Kamenko d.o.o., Barićkip d.o.o. i Neptun Klesarija d.o.o. pokazuju različite varijacije u rezultatima.

3.5. Pokazatelji profitabilnosti poslovnih subjekata

Pokazatelji profitabilnosti pružaju mogućnost ocjene produktivnosti poslovanja poduzeća, kvantificirajući sposobnost generiranja dobiti u odnosu na različite varijable kao što su imovina, kapital ili prihodi. Ovi pokazatelji omogućuju analitičarima, investitorima i upravi poduzeća da procjene financijsku performansu i profitabilnost subjekta. Neki od ključnih pokazatelja profitabilnosti uključuju neto profitnu maržu, bruto profitnu maržu, povrat na kapital (ROE), povrat na imovinu (ROA) i operativnu maržu. Neto profitna marža mjeri postotak neto dobiti u odnosu na prihode, dok bruto profitna marža mjeri postotak bruto dobiti u odnosu na prihode. Povrat na kapital i povrat na imovinu mjere koliko dobiti generira kapital ili imovina uložena u poslovanje. Operativna marža pokazuje koliki je postotak prihoda ostvaren kao operativna dobit.

Tablica 11. pokazatelji profitabilnosti poslovnih subjekata

	pokazatelji profitabilnosti	bruto profitna marža	neto profitna marža	bruto profitabilnost imovine	neto profitabilnost imovine	profitabilnost vlastitog kapitala
Mramor commerce d.o.o.	2017.	12,52%	9,97%	20,24%	16,26%	38,71%
	2018.	2,98%	2,21%	11,27%	8,98%	21,29%
	2019.	8,32%	6,87%	3,25%	2,41%	4,97%
KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK"	2017.	2,40%	1,84%	0,91%	0,71%	1,17%
	2018.	4,10%	3,61%	1,42%	1,09%	1,75%
	2019.	6,70%	6,01%	2,14%	1,88%	2,86%
KAMENKO d. o. o.	2017.	6,75%	5,94%	4,14%	3,64%	8,67%

	2018.	6,38%	4,80%	4,98%	4,38%	15,71%
	2019.	8,12%	7,46%	3,24%	2,43%	10,17%
BARIĆKIP d. o. o.	2017.	8,63%	7,60%	5,66%	4,99%	8,93%
	2018.	9,50%	7,79%	4,76%	4,19%	6,84%
	2019.	10,10%	8,89%	6,19%	5,08%	7,86%
NEPTUN KLESARIJA d. o. o.	2017.	2,18%	1,74%	-9,56%	-9,56%	0,00%
	2018.	14,14%	11,31%	-2,77%	-2,77%	0,00%
	2019.	2,54%	2,03%	15,84%	15,84%	322,39%

Analizirajući ove pokazatelje, moguće je primijetiti sljedeće Mramor commerce d.o.o. ima relativno stabilne vrijednosti profitabilnosti tijekom razdoblja, s dobrim bruto i neto profitnim maržama te solidnim profitabilnostima imovine i vlastitog kapitala. KAMENOKLESARSKI OBRT "KAMIK" bilježi poboljšanje u profitabilnosti s vremenom, s povećanjem bruto i neto profitnih marži te profitabilnosti imovine i vlastitog kapitala. KAMENKO d. o. o. pokazuje razmjerno stabilne vrijednosti profitabilnosti, s konkurentnim bruto i neto profitnim maržama te solidnom profitabilnošću imovine i vlastitog kapitala. BARIĆKIP d. o. o. također ima stabilne vrijednosti profitabilnosti, s dobrom bruto i neto profitnom maržom te solidnom profitabilnošću imovine i vlastitog kapitala. NEPTUN KLESARIJA d. o. o. ima izazove u profitabilnosti, s negativnom bruto profitabilnosti imovine i negativnim neto profitabilnostima imovine. Međutim, profitabilnost vlastitog kapitala ističe se kao izuzetno visoka.

3.6. Pokazatelji investiranja poslovnih subjekata

Prikazivanje pokazatelja investiranja za dosad obrađivane poslovne subjekte izaziva određene izazove s obzirom na njihovu veličinu i pravni status. Ovi subjekti pripadaju kategoriji malih ili mikro poduzetnika koji, zbog svoje prirode poslovanja, često nemaju javno emitirane dionice ili druga javna ulaganja koja bi bila prikladna za analizu pokazatelja investiranja. Također, njihove financijske izvještaje često karakterizira ograničenje

informacija o imovini ili kapitalu koji nisu javno dostupni. Stoga, u ovom kontekstu, prikazivanje tradicionalnih pokazatelja investiranja, kao što su dividenda po dionici (DPS), dobit po dionici (EPS) ili ukupna profitabilnost dionice nije moguće ili manje relevantno. Umjesto toga, fokus analize financijskih pokazatelja kod ovih subjekata često se stavlja na pokazatelje profitabilnosti, likvidnosti i efikasnosti poslovanja. Ovi pokazatelji pružaju važne informacije o održivosti i uspješnosti njihovog poslovnog modela. Na primjer, bruto profitna marža i neto profitna marža daju uvid u postotak dobiti koji se ostvaruje u odnosu na prihode, dok pokazatelji likvidnosti, poput brzog omjera ili omjera likvidnosti, ukazuju na sposobnost subjekta da izmiri kratkoročne obveze.

Važno je napomenuti da se analiza financijskih pokazatelja uvijek prilagođava specifičnostima svakog poslovnog subjekta. Dok pokazatelji investiranja mogu biti manje primjenjivi ili čak potpuno ne primjenjivi kao u ovom slučaju, na ove subjekte bez javno dostupnih informacija o njihovim investicijskim aktivnostima, oni su ključni za procjenu profitabilnosti, likvidnosti i efikasnosti njihovog operativnog poslovanja. Stoga, unatoč ograničenjima ili nemogućnosti u prikazu pokazatelja investiranja, analiza ostalih financijskih pokazatelja omogućava dobivanje cjelovite slike financijske izvedbe ovih subjekata i njihovog potencijala za rast i održivost.

Zaključak

U prvom dijelu ovog rada, analiziran je koncept fundamentalne financijske analize i važnost analize za razumijevanje financijskog stanja poslovnih subjekata. Fundamentalna financijska analiza pruža dublji uvid u financijske izvještaje i omogućava ocjenu poslovnih performansi, rizika i potencijala za investitore, vjerovnike i druge dionike. Jedna od temeljnih značajki koja se proučavala bila je likvidnost, koja se odnosi na sposobnost poslovnog subjekta da podmiruje kratkoročne obveze. Likvidnost je ključna za stabilno poslovanje i upravljanje rizicima. Razumijevanje pokazatelja likvidnosti, poput tekuće likvidnosti, ubrzane likvidnosti i trenutne likvidnosti, omogućava procjenu subjekta da adekvatno upravlja svojim kratkoročnim financijskim obvezama. Kroz analizu, može se utvrditi da većina poslovnih subjekata iz sektora kameno-klesarske industrije pokazuje zadovoljavajuće vrijednosti pokazatelja tijekom promatranog razdoblja. Nadalje se proučavala zaduženost, koja se odnosi na financijski položaj subjekta u pogledu dugova i izvora financiranja. Razumijevanje zaduženosti omogućava procjenu sposobnosti subjekta za podmirenje dugova i upravljanja financijskim rizicima. Analizirali su se pokazatelji vezani uz zaduženost, uključujući koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja, koeficijent financiranja i faktor zaduženosti. Provedena analiza otkrila je različite razine zaduženosti među poslovnim subjektima, pri čemu je "NEPTUN KLESARIJA d.o.o." pokazala visoke vrijednosti tijekom promatranog razdoblja. Ovi pokazatelji ukazuju na potrebu za opreznim upravljanjem dugom i pravilnim odnosom između vlastitih i vanjskih izvora financiranja. Potom je uslijedila analiza aktivnost subjekata, odnosno sposobnost poslovnih subjekata da efikasno koriste imovine kako bi generirali prihod. Kroz pokazatelje poput koeficijenta obrtaja ukupne imovine i koeficijenta obrtaja kratkotrajne imovine, izvršila se procjena efikasnosti subjekata pri upravljanju svojom imovinom. Analiza je pokazala umjerenu učinkovitost u obrtaju imovine među poslovnim subjektima, pri čemu je "Mramor commerce d.o.o." pokazao najbolje rezultate tijekom promatranog razdoblja. Ipak, vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja i vrijeme naplate potraživanja od kupaca varirali su među subjektima, pri čemu je "Kameno d.o.o." imao izrazito dugotrajno vrijeme naplate.

Uzimajući u obzir sve ove rezultate, moguće je zaključiti da poslovni subjekti iz sektora kameno-klesarske industrije imaju različite financijske performanse i izazove. Likvidnost, zaduženost i aktivnost su ključni aspekti koji zahtijevaju pažljivo praćenje i upravljanje. Subjekti s adekvatnom likvidnošću i umjerenom zaduženošću imaju veću stabilnost i fleksibilnost u poslovanju. Ujedno, učinkovito upravljanje imovinom i naplatom potraživanja od kupaca može značajno utjecati na prihod i profitabilnost subjekta. Ova analiza pruža korisne uvide investitorima, vjerovnicima i drugim dionicima pri donošenju informiranih odluka o poslovnim subjektima. Stoga, kontinuirana primjena fundamentalne financijske analize može pomoći u postizanju financijske uspješnosti i održivog poslovanja.

Bibliografija

Bolfek, Berislav, Milan Stanić, Sanja Knežević *Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke* Slavonski Brod <https://hrcak.srce.hr/file/126288> (pristupljeno 15. srpnja 2023)

Dečman, Nikolina. "Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u republici hrvatskoj." *Ekonomski pregled* 63, br. 7-8 (2012): 446-467. <https://hrcak.srce.hr/86495> (pristupljeno 20. kolovoza 2023.)

Državni zvod za statistiku <https://podaci.dzs.hr/hr/statistika-u-nizu/> msi-industrija; tab 2.1.1.8. (pristupljeno 5. srpnja 2023.)

Eurostat svjetska proizvodnja sirovine kamena 2022. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DS-056121/default/table?lang=en> (pristupljeno 7. srpnja 2023.)

Financijski izvještaji agencije FINA <https://www.fina.hr/godisnji-financijski-izvjestaji/obraci> (pristupljeno 4. srpnja 2023.)

Jurković, Pero. *Financijski management u praksi*, Zagreb, MASMEDIA 1994

Raverus računovodstvo, *Bilješke uz financijske izvještaje prema HSFI* https://www.raverus.hr/Blog/BiljeskeNET_HSFI (pristupljeno 4. srpnja 2023.)

Sever Mališ, Sanja, Roberta Gredičak "Računovodstvo i financije" Stručni članak UDK 336.74, Zagreb HZ RIF 2012 <https://www.rif.hr/wp-content/uploads/arhiva/E-CASOPISI%202012/E%20casopis/Rif-listopad-2012.pdf> (pristupljeno 15 srpnja 2023.)

Tintor, Željko *Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka* 2020. <https://hrcak.srce.hr/file/347946> (pristupljeno 15 srpnja 2023.)

Ural, Nazile, Ahmet Neim Kahevci *The Baltic Journal of Road and Bridge Engineering* 2023/18 - use of marble waste as a road base material in different size ranges THE BALTIC JOURNAL OF ROAD AND BRIDGE ENGINEERING 2023/18 (pristupljeno 10. srpnja 2023.)

Vidučić, Ljiljana, Sandra Pepur, Marija Šimić Šarić, *Financijski menadžment*, 9. izd. Zagreb, RRIF 2006

Žager, Katarina, Ivana Mamić Sačer i Lajoš Žager *Analiza financijskih izvještaja* Zagreb, Masmedia, 2008

Žager, Katarina, Ivana Mamić Sačer, Sanja Sever Mališ, Ana Ježovita, i Lajoš Žager *Analiza financijskih izvještaja* 4. izd. Zagreb: Masmedia, 2020.

Popis ilustracija

Tablice

Tablica 1.	Pokazatelj likvidnosti	12
Tablica 2.	Pokazatelji profitabilnosti	13
Tablica 3.	Pokazatelj zaduženosti	14
Tablica 4.	Pokazatelji ekonomičnosti	15
Tablica 5.	Pokazatelji aktivnosti	16
Tablica 6.	Pokazatelji investiranja	17
Tablica 7.	Pokazatelji likvidnosti poslovnih subjekata	21
Tablica 8.	Pokazatelji zaduženosti poslovnih subjekata	23
Tablica 9.	Pokazatelji aktivnosti poslovnih subjekata	25
Tablica 10.	Pokazatelji ekonomičnosti poslovnih subjekata	27
Tablica 11.	Pokazatelji profitabilnosti poslovnih subjekata	28

Slike

Grafikon 1.	Prikaz cijene rezanja oblikovanja i obrade kamena u Hrvatskoj	19
Grafikon 2.	Proizvodnja kamena u Europi 2021.	20